IL ĦABIB

Joħroġ cull nhar ta tlieta, barra mil gimgha il Cbira u il gimgha ta Labsi.—L'imsieħbin ta Malta u Għaŭdex jisŭielhom, bil Posta b'collox, tliet xelini fis-sena, li jistgħu jitħallsu xelin cull erba' xhur, bil-kuddiem. Ta Barra, jisŭielhom xelin actar fis-sena u aħtieġ iħallsu għall'inkas bis-sitt xhur fuk. Min ma javżax xahar kabel taghlaklu is-sena, jirtabat għal oħra.—Ebda chitba li tasal f'idejn id-Direttur ma tarġa tirtadd l'ura.

Imżeŭŭak b'cull xorta ta daŭl, ta tagħlim, ta aħbarijet u ta mogħdija taż-żmien: imma dejjem nisrani u *ħabib tal-kalb.*

Proprietarju: il *Cumitat tal Ghakda tal Appostulat tat-Talb,* li kankal u sejjer imexxi dan il kari tajjeb, għall gid tal Maltin.

Direttur: is-Sur Ġużè Muscat-Azzopardi (strada santa Lucija, numru 89.)

Amministratur: is-Sur Anġ. Galea (str. Brittanica, numru 53).

Stamperija: *G. Muscat* (strada sant'Orsla, numru 213).

IT-TIENI SENA. IT-TLIETA, IS-6 TA JANNAR, 1914. NRU. 98.

Inbiercu b'kalbna collha il ĦABIB, gażetta bil Malti, u nirriccmandaŭħ lir-Reverendi Cappillani, biex ixerrduħ kalb l'insara tal Parroċċi taħħom, għax nistenneŭ minnu gid cbir.

Mil Belt, fid-19 ta Jannar, 1912.

† P. ARCISKOF U ISKOF.

Aħbar.

Biex nibkgħu sejjrin chif aħna, il ĦABIB ħiereġ bil ġurnata ta għada: imma, billi għada festa iccmandata, jidher illum.

Fil 5 ta jannar, 1914.

ID-DIREZZIONI.

Ħiel ta Betlemm

U TAN-NIES TA HEMM.

L'aħħar darba chelli ħsieb nicteb xi ħaġa fuk it-Tŭielid ta Gesù Tarbija, iżda ħadd jieħor sebakni. Jalla dejjem hecc.

Għaldakstant ħsibt u rajt li għallum nicteb xi ħaġa fuk Betlemm u fuk in-nies ta hemm. L'eŭŭel fuk Betlemm. Betlemm hia blejta fuk nakra ta għolja, ħelŭa u sabiħa chemm tridha minn barra. Taħt ir-riħ tagħha, hemm ŭied collu ħxejjex: mergħa tal imrieħel: igħidulu ŭied ir-rgħajja.

Ma dŭar Betlemm cull fejn tħares ma tilmaħx għajr siġar tal palm, żebbuġ u dŭieli, ir-raba hu micsi bil ħdŭra u ħuggieġa ŭaħda ta ŭard minn coll gens.

B'daŭn il fiuri ta Betlemm jaħdmu santi sbieħ ħafna. Għad li Betlemm minn barra hi gustusa ħafna, meta iżda tidħol fiha ma hi sabiħa xejn. It-torok tagħha dojok bût, collha ħaġar u stoffi, id-dajr coroħ, kisħom gozz għirien.

Betlemm iggib ma dŭar is-sitt elef ruħ, actarx collha Insara. Il biċċa il cbira tagħhom huma rgħajja, jeŭ bdieŭa. Hemm imbagħad ruxxmata seŭŭa jaħdmu fil madriperla, fil kroll u hecc. Daŭc ħŭejjeġ sbieħ, li jagħmlu! L'actar imbagħad praspuri tad-devozioni, bħallichiecu slaleb, curuni u hecc. Bħalma in-nies ta Gerusalemm iseŭdulec kalbec, hecc in-nies ta Betlemm iferrħuc, ihennuc, ifarrġuc. Tarahom iduru miegħec, nisa u rgiel, bniet u subien, bl'imħatra min ibegħlec tifchiriet ta hemm. Taf chemm huma ħelŭin, dħulin u minn tagħna.

Actarx barra mil għarbi jitchellmu bit-talian u il francis: u xi chelma bl'ispaniol iżellku ucoll. Ir-rgiel ta Betlemm actarx jilbsu bħal għarab l'oħra tal Palestina, jigifiert bis-sarŭan, b'buxacca tal ħarîr aħmar f'kaddhom, bit-türbant abjad imgħeżŭer ma rashom u bil pistoli fi ħziemhom.

In-nisa jilbsŭ xorta oħra min-nisa ta Nazaret u il bkija. Jgibulec dbielet ħomor tal ħarîr, tat-tajjar: u coss xi drabi caħlanîn ucoll. Ixiddu actarx ġlecc tas-sûf imżeŭŭak: f'rashom igibu bħal cappell għoli għandu mil mitra, u miegħu għandhom meħmuża muxtaxija bajjda nieżla għal fuk ŭiċċhom. U coss din il ħâlja ta mitra igibuha actarx in-nisa collha tal Palestina.

In-nisa Betlemmiti iħobbu idommu katigħ flûs tal fidda u xi ftit tad-deheb ucoll; u idendluhom f'għonkhom bħal ħannieka. Ŭidnejhom b'cull misluta daks hiex: biċċappetti f'idejhom: subgħajhom inċanati bil ħŭietem.

Dan hu bejn ŭieħed u jieħor il ħiel ta Betlemm u ta niesu. Darba' oħra jecc Alla irid nitchellmu mil għar, fejn tŭieled Sidna Gesù.

DUN XAND

Għaliex jakilbu ?

(Jakbad fuk il għadd 93)

Għandna incunu nafu ħaġa, illi il klajja collha u il għideb collu contra il Fidi Cattolica, contra it-tagħlim taħħa, collha, collha sabu ir-risposta taħħom u mux darba u tnejn, imma eluf u eluf ta drabi, il għorrief cattolici ħaduha contra daŭn il klajja u għideb u ŭakkgħuħ; eluf u eluf ta drabi id-difficultajjet, l'obbiezzionijet magħmulin fuk it-tagħlim tal fidi, geŭ spiegati u maħlulin. Għadhom jissemmeŭ għaldakshecc daŭc il cbar fil għerf u il kdusija li iddefendeŭ bil chitba ir-Religion, li chixfu in-nases tal għedeŭŭa taħħa, li ureŭ il ġmiel tal verità tat-tagħlim taħħa. Min ma samax b'San Giustin, b'Origene, b'Tertullianu, b'San Ġŭann Grisostmu, b'Santu Ŭistin, b'Sant'Ambroġ, b'San Tumas u tant u tant oħrajn, veri xmux ta għerf li bid-daŭl taħħom ureŭ chemm hu icraħ id-dlam tal kerk, u chemm hu sabiħ id-daŭl tal verità, li ma tinsabx ħlief fir-Religion Cattolica ? U daŭc mill' antichi; xi ngħidu imbagħad għall għorrief li ma ilhomx mejtin u li għadhom ucoll ħajjin ? Bergier, Duroisen, Frassinvus, Perrone, Guenè, Ravignan, Segur, Gaume, Lacordaire, Felix, Valsecchi, Tassoni, Ventura, Franco, Nardi, Alimonda, Mozzella, Dillot u oħrajn li ħalleŭ cotba u opri mill'isbaħ fuk ir-Religion ma tant oħrajn, li chitbu mux għall għorrief biss, imma għall poplu ucoll, bħalma għamel l'imsemmi Mons: De Segur? Jen nistħajjel min igħidli, collox seŭŭa; imma min jista jakra daŭn l'opri cbar? Għall'opri cbar tajjeb, ngħaddiha; imma l'opri żgħar cullħadd jista' jakrahom. Min ma jistax jakra il cotba żgħar ta Mons. De Segur li jidħaddtu fuk collox, u specialment daŭc li juru x'in hu it-tagħlim protestant ? Min ma jistax jakra il ctieb ta P. Franco fuk li żbagli tal protestanti, jeŭ il catachismu tal Perseveranza ta Mons. Gaume, li issa kiegħed isir bil malti mil Kassis ħaddiem u għaref Dun Xand Cortis apposta, biex il maltin jitgħallmu ħafna ħŭejjeġ sbieħ fuk ir-religion ? Oħ chiecu jinkraŭ daŭn il cotba, chemm ŭieħed jitgħallem iħobb iżjed il Fidi tiegħu, chemm icun armat seŭŭa biex meta jidhirlu xi ħadd igħidlu xi ħaġa fuk il Cnisja u it-tagħlim taħħa, idokkhomlu, jigifieri iċieġbu chif jixrak u juriħ li il ħmar ma hux min jinsab fil Cnisja Cattolica; imma min ħareġ barra minnha; għax min jinsab fil Cnisja Cattolica, jinsab fuk is-sħiħ u fuk il blat, u min ħareġ barra minnha ma jafx fejn hu, fejn hu sejjer, x'jibda jemmen, x'jibda jagħmel, kisu rixa tittajjar l'haŭn u l'hinn fir-riħ, sachemm taka fl'ilma li icun għaddej minn xi canal u dan isukha miegħu u iŭassalha fejn jisbocca collox għall baħar. Nakraŭ, immela, daŭn il cotba, u naraŭ chif li studiu tar-Religion, mhux biss ma idejkilniex kalbna u iffarraġna, imma iġagħalna inħobbu dejjem iżjed il Fidi tagħna, nibżgħu għaliha u ngħixu u immutu fiha, il għaljex cull min ħalliha u telakha u kaleb, ħalliha l'eŭŭelnett għax ma chienx jaf x'in hi, għax ma studiahiex. Infittxu, iva, nistudiaŭ u nitgħallmu il ħŭejjeġ tal Fidi tagħna billi nisimgħu il priedchi, billi nakraŭ cotba tajbin; niftacru li mita għandna il mezzi f'idejna u ma nisserveŭx bihom, irridu natu cont ll'Alla talli ittrascurajnihom. X'nistenneŭ aħna, li il għedeŭŭa tal Cnisja tagħna imorru huma juruna il ġmiel tas-Religion tagħna? Daŭna imakdrŭhielna jafu, u għalhecc huma imħallsin biex imakdruhielna; imma mita jidhru kuddiemna u isibuna mgħallmin seŭŭa fuk il ħŭejjeġ tal Fidi, insoddulhom ħalkhom u nuruhom li ma jafu xejn, u li huma jinsabu fid-dlam, u forsi b'risposta f'ŭaktha li natuhom jirnexxilna nifthulhom għajnejhom għad-daŭl tal verità. Niftacru x'kal il għaref Bacone: «li għerf żgħir ibegħdec mir-Religion, għerf cbir iresskec lejha;» u chellu ragiun, il għaliex min hu intis seŭŭa fuk il ħŭejjeġ tal Fidi tiegħu, dan ictar ma imur ictar iħobbha, ictar igħożżha, mentri min ŭara l'eŭŭel tkarbina, jeŭ ŭara xi żmien ieħor ħalla li jistudia ir-Religion tiegħu, dan jecc ma kalibx, jinsab fil periclu li jakleb; għax cull min kaleb nistgħu ngħidu li kaleb għax ma tgħallimx seŭŭa x'in hi ir-Religion Cattolica; għax, bħalma għedna kabel, in-nukkas tat-tŭemmin igħix bl'injuranza.

Il bkija għal darb'oħra.

DUN MANŬEL.

L'EPIFANIJA.

SUNETT-RINTERZAT.

Cheŭcba li 'x-xemx tisbok bil gmiel u id-dija
giet ħabbret il Messija;
chif dehret hi, dlonc dehru ferħanin
collha 'l ħolkien mal bniedem għalenija,
għax b'din l'aħbar mgħotija
giet, li bniedem sar Bin Alla għal bniedmin.

Minn kiegħ l'Orient minn din geŭ 'mmexxija,
b'rigali sbieħ mgħobbija,
tliet slaten għonja, bil għerf imżejjnin,
u b'xeŭka cbira 'l kalb chellhom mimlija
li jatu fis foħrija,
lill ġdid Adam li ħdejħ chienu sejjrin.

Cull ŭieħed b'ħaraġ chien iżomm imriegħed:
minġŭin,dheb,morr,u 'll Bambin taŭħ f'li stalla:
Dan għal barca idu talla,
chif kima taŭħ bħala 'l Feddej l'imŭiegħed.

Lilu tfisser il fŭiħa tas-seŭŭa Alla,
sultan ifissru id-dheb bil għana mżiegħed,
il morr bniedem imkiegħed
biex għala 'l fidŭa tagħna ħajjtu ħalla.

NAZIU BONAVIA.

Ma dûarna.

—Id-Direttur tal *Habib* jipproponi u il Chittieba tiegħu jiddisponu! Dac li ŭegħdna il gimgħa l'oħra għal din târ mar-riħ u cullma għażilna sâr sûf! Il Chittieba tagħna bagħtulna tant articuli għali gimgħa li għaddiet, li stampa, stampa, stampa, sfajna b'ħafna xogħol żejjed, u issa icollna ngibuħ din il gimgħa. Tarġa, barra minn dan, għandna id-djun—u djun ekdem—ma *Dun Manŭel*, mas-Sur Micallef-Goggi u mas-Sur Nin Calleja; u jaħtieġ nirranġaŭ il contijet għal-lum jmkar ma xi ħadd minnhom. Mela, miż-żeŭġ *Ġrajjet ta Malta* li ŭegħdna, ngibu ŭaħda biss, dic ta Dun Ġusepp Farrugia, li ilha ħafna mħabbra; u mir-rigali collha tat-*Tre-Re* ma jibka' xejn actar!...

—Is-Sur A. CREMONA bgħatilna Sunett sabiħ u poeżiji oħra ħelŭin ucoll bagħtulna is-Sur Feliċ Buħagar u is-Sur Naziu Bonavia: niżżuhom-ħajr ilcoll u malli nistgħu nakduhom.

—Niżżu-ħajr xejn inkas lill'Editur tal *Verità*, li għogbu jibgħatilna l EDIZIONI SPECIALI, collha chemm hi fuk Verdi; u nisguraŭħ li tâna gost cbir, għax aħna minn daŭc li ma jinseŭx il mużica antica għall muderna. Ŭaħda mill'isbaħ siegħat ta ħajjitna chienet dic li chellna ix-xorti ngħaddu mas-Sur Mast Verdi fil Banji ta Montecatini, fejn chellna l'onur li niġu ippresentati lilu mittenur De Sanctis, li snin kabel chien haŭn Malta.— Fuk il *Falstaff*, fejn l'Aŭtur tal *Aïda* u tal *Otello* ŭira il geniu bla tarf tiegħu fil mużica *comica*, ngħidu li m'hux *popolari* daks l'opri l'oħra għax ma jistax isir ħlief fit-teatri il cbar nett, billi jitlob għaxar cantanti collha güappi, cumpanija sħiħa! Aħna chellna l'occażioni nisimgħuħ fil ftuħ tat-teatru *Massimo* ta Palermu, bil famus baritnu Pessina, li chien imsieħeb ma disa' cantanti oħra denji tiegħu, fil parti ta *Falstaff*. Il *Librett* hu ucoll ta Arrigo Boito, bħal tal *Otello*; u fiħ 114 il faċċata poeżija. Jecc is-Sur *Platone*, hu min hu, jixtiek jakraħ, nisilfuhulu bil kalb collha.—Dan għidniħ biex nuru lill'*Editur* tal *Verità* li ħadna tas-seŭ piacir bir-rigal li għamlilna.

—Issa nakalbu il folia. Il gimgħa li għaddiet għidna li ma jogħġobniex *il Malti sâfi iż-żejjed* tas-Sur Bellanti; u, minn għalina, ma għandux tort min chiteb fil MALTA li jidher *sfurzat*, biex jaħrab cull chelma taliana li illum daħlet fil lsien tagħna. Imma, mil banda l'oħra, inkas hu seŭŭa li nictbu BIL MALTI «*l'arti nobbli mixhuta 'il camp sociali phala l'espressioni geniali tas-sentimenti umani*», jeŭ «*phala carru trionfali ta l'antichi Cesari Romani, maestosament tgħaddi min fuk qualunque classi ta nies u maħha torbothom f'deliziu inesprimibili... grandius!*», jeŭ «*jimmansa lil annimali, raffiguranti il kalb umana, psiche divina, coltivata u ingentilita min dina l'arti sublimi*».... Nitolbuħ jiscużana u jaħfrilna is-Sur FRUSTINO, li actarx hu ŭieħed mil egħżeż ħbieb tagħna: imma jecc il Malti tas-Sur Bellanti ħu *sâfi iż-żejjed*, tiegħu ma hu Malti xejn affattu; u, bla dubiu, min ma jafx ħlief bil Malti ma jistax jifħmu! It-triek tannofs m'hemmx isbaħ minnha: u, la darba għall *letterati* għandna il gażetti bit-Talian u bl'Ingliż, jidhrilna li il gażetti bil Malti għandhom jinchitbu b'môd li jista' jifhimhom min ma jafx għajr bil Malti. Forsi, għandna f'rasna ħażin u ma bi ħsiebniex nidħlu fi ġlied fuk din il biċċa: imma, b'kalbna f'idejna u mġarrbin minn bosta snin fil ctib bil Malti, nafu sa fejn jaslu daŭc li jinchitbu għalihom il gażetti bħal din tagħna. Fi ftit cliem, ma 'rridux nicqŭistionaŭ fuk il *lingua*: nixtieku biss li min ma jafx ħlief bil Malti jista' jakra u jifhem.

—Niżżu-ħajr lir-Reverendu Suddiaconu Dun Manŭel Bartoli, li għogbu jistedinna għall *pussess* ta Canŏncu ta San Paŭl tal Belt, li ħa, b'festa cbira, lejliet il Milied; u nifirħulu bil kalb collha.

— Nifirħu ucoll lir-Reverendu Patri Lettur Giuseppi-Maria Xuereb, J.C.D., tad-Dumnicani, li spiċċa il priedchi tal Avvent bit-Talian, fil Cnisja ta *San Ġŭann*, bid-Discors tal aħħar tas-sena; u spiċċahom chif chien bdiehom u issoctahom, priedca isbaħ mill'oħra, imfaħħar minn cull-ħadd u mismuħ minn bosta nies li jistgħu jifhmu u jiżnu it-talent u il ħabta cbar tiegħu.

—Fil poeżija tas-Sur Mifsud-Bonici fuk il Milied, ħarġu żeŭġ żbalji: fis-sitt vers tattmien strofa, *Missier* li ried icun *Missieħ*; u fil ħames vers tal ħdax il strofa, *dinja* li riedet tcun *dija*.

—L'Avucat Albert Victor Laferla, Segretariu tax-*Xirca Storico-Scientifica Maltija*, talabna nħabbru li l'aħħar eżami tal *Güidi* isir nhar it-tnejn, tnax ta jannar, fit-3 u nofs ta fil-għaxija, il Mużeŭ tal Belt. Daŭc li ma marrux għall *lezzionijet* (basta ma chienux imorru u geŭ mcheccija) jistgħu jersku ucoll għall'eżami; u daŭc li igħaddu mill'eżami jiġu irriccmandati lill Gvern, biex jatihom is-sensja ta *Güidi*.

—Is-Sinjura Maria Darmanin talbitna nħabbru li, malli għamlet ŭegħda lill'Erŭieħ ta Ŭied-għammiek li, jecc hi takla grazzia tal bżonn għaliha, ixxandarha f'gażetta, kalgħetha erba' ti jem kabel il ġurnata li fiha chienet tistenniha.

☞ Il PRESEPIU bdeŭ iżuruħ nhar issibt fil-għaxija. Fiħ tas-seŭ x'tara. Id-dħul *sold ir-ruħ*. Jista' iżuru cull ħadd, *mil ħamsa ta fil-għaxija il-kuddiem*, CULL JUM. Il Palazz *Caraffa* cull-ħadd jaf fejn hu (strada

GAETANO GAUCI TRAMBLETT LL.D.

L'AHHAR ASSALT (5)

TAL

Forti San Michiel

(*traduzjoni ta Ġanni Sapiano-Lanzon*)

—Nifraħlec, ibni,—nifraħlec: fl aħħarnett indimt. Imma ilbieraħ mita ħtaft minn għonku il dac it-Torc, li bħala ljun feroci inxeħet fukec, u xħettu taħt riġleic biex toktlu, ġbidt ŭaħda minn daŭc .. li xħin naħseb fiha inħossu jakbadni il bart.—Alla tal ħniena!, aħfirlu, ġħidt, għaliex is-saħna taddemm li chien biha biex jitħallas mil għedeŭŭa tilfitlu moħħu.

Barabba infexx f'daħca tant cbira, li Patri Vitale kabad jidħac bħalu, għax, imbgħad, ma chienx xi kaddis li jiscrupla minn collox.

Chienu ŭaslu fil bieb tal Cunvent: Patri Vitale gibed il kanpiena, u xiref fit-tieka Fra Tibaldu, li chellu dŭar it-tletin sena, żagħżuħ fuk tiegħu, mibrum b'saffejn, ċajtier chemm tridu. Lil dan ucoll chien jagħmillu id-deni l'inbid, mita ma icunx hemm: fi żmien il ferħ chien imdorri darbtejn fil gimgħa imur għand Verdiana, li chellha il Lucanda f'xatt il baħar, ħdejn il Cnisja ta San Laŭrenz, u minn hemm chien joħroġ spiss fis-sacra, b'ŭiċċu mchisser, b'dirgħajħ imbenġla, imħabba id dakkiet li chien jati u li chien jakla.

—*Pax tecum*, Fra Tibaldu.

—*Et cum*.... Aħ, hu int, Provincial? Idħol—u mar jiġri jiftaħ il bieb.— Oħ! x'in hu li giebec da 'l ħin?

Xi trid ngħidlec, ibni!.... Xi trid ngħidlec!.... Inħossuna tant għajjenin u bil ġuħ li ma nifilħux iżjed Daŭn li mgħarrkin ta Toroc żammeŭna jumejn u żeŭġt ilieli li l'ankas ma taŭna żmien biex nitrejjku, niġru dejjem għall'assalti b'tant killa li chiecu cull ŭieħed milli conna ma chienx jiflaħ daks mija, s'issa digà ninsabu id-dinja l'oħra. Imma għall grazzia t'Alla, għadna ħajjin u sħaħ. Gibilna intant xi ħaġa x'nieclu, Fra Tibaldu —X'għandna tajjeb ?

—Tajjeb verament xejn, u ħażin ŭisk ftit.

—Mela, gibilna milli għandec.

—Eccu: għandi ftit fażola li malli ixxomm ir-riħa taħħa għandha tkankallec l'aptit—sejjer inchebbes in-nar; issa tara chemm hi tajjba, haŭŭartha chemm stajt! Ilbieraħ chellna li stuffat tal fenec bil patata, li mchien ma issib aħjar minnu, l'ankas fil mejda tal Gran Mastru; imma, imħabba is-sħana, dac li fadlilna reŭŭaħ: għaldakstant ma ingibilcomx minnu.

—Tina, mela, il fażola, u mur iftaħ il Cnisa—u kaj em intant il Patrijet, biex jinżlu fil côr igħidu il matutin.

—Il Patrijet ....il Patrijet għamlu bħall għasafar tal bejt mita itellgħu ir-rix. Patri Sinforianu kiegħed Sant'Anġlu jagħmel il għassa bl'azzarin fuk spalltu; Patri Tardinu, Patri Gervasiu u Patri Laŭrenz kiegħdin iduru bil morda li sptar. Patri Żeferin u Patri Anastasiu jinsabu fil Forti ta Provenza, jitgħallmu id-drill. Patri Ġustinu u Patri Nażariu kiegħdin fil Forti San Michiel jisparaŭ. L'oħrajn ma nafx fejn marru. Haŭn ma fadal ħadd, ħlief Fra Bażiliu, li, chif taf int, actarx mejjet jeŭ ħajj.

Malli spiċċa, Fra Tibaldu mar jiġri fil ċċina, kabbad in-nar u ŭara xi nofs siegħa giè bil fażola fil platt sħuna-sħuna, u żeŭġ ħobżiet cbar taħt abtu.—«Inbid ma fadalx iżjed; spiċċa ilu ħafna: l'aħħar tużżana fliexchen xrobthom jen daŭn il granet bis-saħħa tal Vici-Re Don Garcia di Toledo, li ŭegħdna li għandu jigi bil għajnuna minn haŭn u ħamsin sena oħra.» Malli *Barabba* sama l'isem ta Garcia, bida tant imakdru u juri għaliħ mibgħeda cbira, li Patri Vitale u Fra Tibaldu bdeŭ jirtgħodu bħal kasba; u biex ikassar id-discors compla igħid malajr: «jecc ma fadalx iżjed inbid, nixorbu l'ilma ... Bilħakk, Patri Majjistru, ŭiegeb malajr Fra Tibaldu—Roccu il ħaddied bagħat ma żcŭġ ħaddiema mazza tal ħadid cbira, u jena ġagħaltu ikiegħdha fl'art ŭara il bieb: jakaŭ għalic ?

(*Jissocta.*)

Forni, numru 94, haūn il Belt); u min ma jarahx, ūara jibdielu.

Nhar il ħadd li gej, fis-sebgħa ta fil-għaxija, icun hemm ucoll it-teatrin: CENSU BARBARA, ġrajja ta Malta fi dramm bi tliet atti, li is-Sur Alfredu Attard gibed mil ctieb ta G. Muscat-Azzopardi. Id-dħul b'li stedin

—Chemm hu minnu li il Poplu għandu fiħ in-nifsu l'imħabba tas-seūūa u li is-seūūa hu ħabib Alla ! Cbar u żgħar, ma tismax ħlief min ifaħħar il għażla tas-Sur Robert Briffa bi Dūanier. Jalla il fehma tal Gvern tiltaka' hecc dejjem mal fehma tal Poplu ! Cull min jisma li is-Sur Briffa fl'aħħar sâr Dūanier, ma igħidx: *dan għala?, dan chif?, dan mnejn nibet?, dan min inbuttah?*: imma, cull ħadd fehma ūaħda, iūiegeb: *chien messu sâr ilu !* Hemm għas-Sur Briffa, li għamel tant snin impiegat f'li stess Dūana, tifħira isbaħ minn din ?....

—Niżżu-ħajr bil kalb lil daċċ collha li bagħtu jatuna il festi it-tajjba u inrodduhom lilhom ucoll: ma nistgħux insemmuhom ūieħed-ūieħed għax huma bosta, imma fi ħsiebna dan il mument ma aħna kiegħdin ninseū il ħadd minnhom.

—Fl'aħħar nett, inroddu il ħajr lis-Sur COLOMBOS, fabricant tas-sigaretti tant imfittxa *Aristocratic*, (strada Rjali, numru 56) u lis-Sur G. MUSCAT, tal *Libreria Editrice*, (strada Mercanti, numru 48), li għoġobhom jibagħtulna żeūġ Almanacchi mill'isbaħ u mill'ifien li dehru din is-sena.

Minn gimgħa għal oħra.

30 ta Dicembru. Ħarget il *Proclama* biex nhar is-Sibt li gej fis-satgħein ta ūara nofsinhar jiftaħ il Consill, jecc nistgħu nsejjħulu hecc, għax il Consilieri tal poplu ma laħkux saru li telku. Mela biċċa Consill, jeū aħjar Consill taparsi, għax il kofol tal Consill huma il Consilieri maħtura mil poplu, ara chemm li mingħajrhom ma tistax tistħajjlu il Consill, li sar biex ir-rieda tal poplu tigi magħrufa u fukha jitmexxa il pajjis. Mela Consill bla Consilieri tal poplu biex isamma leħnu mingħajr ma dan jista jigi maħnuk minn min hu akūa hua ħrafa, logħob, daħc fil ūiċċ.

—Dūanier sar is-Sur J. Briffa, b'erba mit lira fis-sena minn floc ħames mija. Igħidu li l'għażla ma satgħetx tcun aħjar, u għalhecc nifirħu chemm lilu u chemm lil Gvern, li donnu fil għażla tan-nies tiegħu ma iridx iħares ħlief għal ħila u'l ħeġġa li juru, biex jistgħu icunu ta gid lil pajjis li iħallashom.

—Daūn il granet il ġurnali, seūūa bittalian u seūūa bl'inglis, m'humiex ħlief jictbu fuk San Ġūann, fuk il Posta għal barra, u fuk il Monument b'tifchira tal Congress Il Cnisja ta San Ġūann hemm bżonn min idurha, seūūa għax l'opri tal għageb li fiha, u l'actar il pittura tas-sakaf kegħda issir ħsara cbira fihom, li xi uħud iridu igħidu li gejja mill għajn tal ilma bahar li hemm krib mil Cnisja, u hecc ucoll fil lapidi tal art. Oħrajn jatu ħtija (ma nafux jecc hux lil Gvern, imma hu li jagħmel mil Cnisja) li ma jatix cont tagħha u iħalli jgħerek coll ma hemm ġo fiha, li saħansitra iridu idaħħlu fil biċċa il barrani. Hemm min ucoll irid li tingħalak il Cnisja u tinżamm bħala Museū ! Fuk il Posta, issa li il biċċa tūalet u ma hemmx l'ebda tâma li tisseūūa, il *Gazzetta di Malta* kalet chiecu issir Cumpanija ta vapuri Maltija u uriet chif din tista issir. Il ħsieb chiecu ingħoġob u sa'l Camra tal Cummerċ għarblet il *progett* tas-Sur G. Mizzi u fejn dehrilha li għamel il cont ħażin għarrfitulu b'ittra. Chiecu ħaga sabiħa u ta fejda għal pajjis, imma stennieni sachemm titūakkaf Xirca bħal din. Il marid ma atix żmien; hemm bżonn xi ħaga actar ta malajr u ūieħed icompli iħaggeġ għal dic ix-Xirca u jara chif l'aħjar li issir. Fi ħūejjeġ bħal daūn trid tmur bil kajla biex tibni fuk issħiħ. Għal dic li hi Tifchira tal Congress, il Curunell Manchè kal li jista isir Monument fejn chienet it-Tribuna, jeū titcabbar il Cnisja tal Adoratrici ta Strada Cristoforo, jeū ūieħed idur il Cnisja ta San Ġūann u jagħmel bil flus li baka it-tisūijet li l'actar jinħtieġu. Collha *progetti* tajba, u jgħoġbuna, imma l'aħħar chelma igħidha il Cumitat tal Congress.

IL HABBÂR.

Ma dûar id-dinja.

Ruma—Ūara meūtu deher f'liema kima chien miżmum il Cardinal Rampolla. Il ġurnali li jaslulna ma hemmx jum li ma jitchellmux fuku bi ftaħir: il Cnejjes collha sarulu funerali solenni. Għal xi ftit granet ma nsabx it-testment tiegħu, li kalu giè misruk flimchien ma xi carti importanti: issa insab: iżda billi hemm xi biża li naksu xi flus, l'appartament tiegħu b'ordni tal Vatican giè issigillat.

— Il Papa għadu ma għażilx il Cardinal Camerlengu minn f'lôc il Cardinal Oreglia u l'ankas ħatar Cardinal għall' officju ta Segretarju ta Santu Uffizzju f'lôc il Cardinal Rampolla.

—Il Papa, fil granet li għaddeū, barra minn cbir pellegrinaġġ Spanjol, ircieva is-Sagru Culleġġ tal Cardinali, u il Cardinal Serafinu Vanuttelli, bħala Decan taħħom, tchellem biex xtiek lill Papa felicissimi il festi mkaddsa tal Milied u is-sena il ġdida, u snin bosta għall gid tal Cnisja. Il Papa iżża-ħajr il Cardinali għal daūn ix-xeūkat taħħom u lilhom xtiek cull gid u berichom. Hu ircieva ucoll f'Anticamera tiegħu, l'Ambaxxaturi tal Potenzi, il Gūardi Nobbli tiegħu u il Capijet tal eserċtu tiegħu, li collha marru joffrulu ix-xeūkat sincieri taħħom.

Inghilterra—Ir-Re u ir-Regina għaddeū il Milied mal familja fil Palazz ta Sandringham. Il Milied tgħadda ūisk tajjeb—mal għodūa il Cnejjes chienu collha mimlija bin-nies, u fil għaxija it-torok qūasi bla nies, għaliex cullħadd f'daru mal familja, jeū fil lucandi fi pranzijet mal ħbieb. Eluf ta eluf ta telegrammi ta ferħ u ta xeūkat tajjba ġreū minn belt għall oħra, u mil colonji.

—L'aħħar aħbarijet igħarrfuna li l'Inghilterra collha hi micsija bil borra u is-silġ—il logħob u il cummerċ miżmum f'bosta bnadi.

Franza—Parigi ucoll hi micsija bil borra.

—In nies tal incrociatur Francis *Dupleir* f'Saigon irvellaū għaliex ighemgmu għall ħruxija tal Captan u għan-nukkas tal ichel, fil għodu ħadd ma kam.

Suffragisti—Iccalculaū li il ħsara li għamlu is-Suffragisti ma tûl is-sena fl'Inghilterra hi actar minn nofs miliun ta liri sterlini.

Ġappun—F'biċċa cbira tal Ġappun hemm għacs cbir—ftit li xejn ma ġabru mill'uċuħ u ħût ma nkabad xejn: f'xi uħud tarħula ma hemmx ħaxixa—il morda collha kiegħdin imutu u l'oħrajn kiegħdin jixbgħu bl'ichel tal majjali — saħansitra l'ommijet u il missierijet kiegħdin ibiegħu l'uliedhom.

Turchija—Il fregata *Reshadeh* u id dreadnoughts *Rio Janeiro* li it-Turchija xtrat minn għand il Brażil għandhom icunu lesti għal collox f'xahrejn. Ix-xiri ta din id-dreadnought hemm biża' li iġġib xi taħūid

Disgrazzi—F ūakt *Christmas Tree*, fein chien hemm migimgħa ta tfal mal genituri taħħom, bniedem għamat li chien hemm kbid: ma chienx tas-seū; iżda il biża chien hecc cbir, li cullħadd inxeħet fuk xulxin sabiex jaħrab u bosta u bosta marru taħt is-sakajn—mietu actar minn tmienja, actarx tfal.

L.M.C.G.

Fil-Teatrin tal Unjoni Cattolica.

«MĦALLEF TA ULIEDU»

«ŻEŪĠ ĦODBIN»

Dan il bozzett sabiħ ta G. A. u din il Cummiedja verament bufa ta L. Fleri geū irrappresentati f'li msemmi Teatrin nhar il Ħadd 28 ta Dicembru li għadda kuddiem sala mimlija nies li ħadet gost tas-seū. L'atturi collha għamlu tajjeb fil ūaħda u fl'oħra, iżda l'iżjed is-Sur Argento, Cumbo, Scicluna, Mercieca, Cammilleri, S. Cassar, G. Dimech u Cremona Natihom prosit għax jistħokkilhom.

«L'IMSEJCNA MARIANNA»

Min ma rahx u ma jafux dan id-Dramm f'sitt Atti ta L. Fleri? Hu produzioni li ictar ma taraha, iżjed tixtiekha, għaliex sabiħa u fuk li sabiħa, specialment meta issir chif saret nhar il Ħamis li għadda (l'eūūel tas-sena) mis-Sur Argento, Cumbu, S. Cassar, Scicluna, Mercieca, A. Borg, atturi magħrufin u imfaħħrin bosta drabi minn'na.

Nhar il Ħamis ħadmu tajjeb tas-seū, jeū għaliex chienu bil burdata jeū għaliex ftit ilu ūiddibnihom illi meta jirripetu Dramm f'li stess lôc, għandu icun ippreparat aħjar. Il fatt hu li taū gost lil cullħadd, u għalhecc natuhom prosit bla ebda osservazioni.

VERAX.

Tûieldet minn ġdid!

(Ġrajja ta pajjiżna)

Chien ħabta ta nofs il-lejl. Bejn Għansielem u in-Nadur, f'dakxejn ta għorfa, b'musbieħ inemnem chemm-chemm, ūaħda mara ta jalla ħamsa u tletin sena, mixħuta fuk għamra tiben niedi, għajnejha fil ħofra, xuftejha bojjod silġ, sidirha jilħeġ, ipaħpaħ u isaffar, chienet turic bid-dieher li ma fadlilhiex ħajja tūila.

Carmni chienet kiegħda fuk senduka ma genbha, tħares dlonc lejn ommha il maħbuba, u titħassarha....ħasbiena u mdejjka chif sejjra tagħmel l'għada fil-għodu biex tixtrilha id-duūa.

Dic il-lejla chien maltemp iūaħħax. Ilragħad icarūat bla ħniena, ir-rūiefen ivenvnu addoċċ, ix-xita nieżla iddokk bħal gebel, is-sajjetti ifakkgħu ūaħda f'ūaħda, u resħa li ma ngħidlecx

L'imsejcna ta marida tatha xerka kaūūija, u b'dic it-tkaħkiħa tas-sogħla li ma felħetx għaliha, chienet għoddha fgat u inbarmet: bintha kamet minnufiħ bil ūiekfa, u:

—Ommi. ., ommi l'għażiża tiegħi.... kalet tolfok u tibchi.

Baldisca ħarset lejn bintha bi ħniena cbira, ūakt li kalbha riedet tixcatta bin-nichet u il għali. Din l'imsejcna omm chienet taf biż-żejjed li sieghetha ūaslet, għax il meūt chienet ilha tħossha tisreġ fuk għajnejha: u chienet kiegħda taħseb illi minn hemm u ftit, malli hi tgħalak għajneiha u tcun taħt it-trab, bintha Carmni tibka ltima ūeħidha, bla ma għandha il ħadd min jieħu ħsiebha!!

—Ūeħidha, ja ħasra! (telket ittalla u tniżżel ġô moħħa); għadha ħesrem, ta sittax il sena, mingħajr għajnuna ta ħadd, u inkas min jindocraha, mitluka ūeħidha għall għonk it-triek, f'għacs u fakar bħal dan!

Aħ! chemm il darba din l'imsejcna ta Baldisca, tûl il marda kalila taħħa, talbet ll'Alla bil ħrara fis-schiet ta kalbha, għalbiex chiecu ifejjakha, mhux m'habba fiha infisha, daks chemm miħabba f'bintha li chienet tasseū tgħożżha fuk li tgħożżha għala it-tjubija ta mgibitha.

Iżda fis-sema chien mictub xort'oħra, u cullma jibgħat li Mgħallem ta Fuk merħba biħ. Baldisca chienet sejjra l'ura bis-siegħat, jiesha maktuħ għal collox, actarx ma sseb-baħx.

—Carmni (kalt.lha ommha), ersak... isma l'haŭn... għandi x'ngħidlec: jena sejjra immut, da'l ŭakt nħallic. U int, ja ħasra, tisfa ŭaħdec fost il kerk ŭaħxi u it-tiġrib kalil tad-dinja.

—Mamma tiegħi, x'ŭaħda din!...

—Binti, la taktgħalix cliemi... Int għadec ħalibec fi snienec; kis li tcun tifla tajjba, u tal għakal, la tagħmilha ma ħadd; in-nies għal-taparsi miegħec ħbieb u ikarrku bic; itbigħed mil ħżiena; agħraf ibża għal-ruħec; kis, binti, li giehec tgħożżu dejjem, u iżżommu sâfi minn cull tcasbir, għax ma hemmx għajb icbar mill: xebba tigi f'ilsnet in-nies. Tatini chelma li daŭn it-tŭissijet tiegħi iseħħu?

—Iva, ma, inŭegħdec u naħliflec li nagħmel cullma għedtli u bih ŭiddibtni (ŭiegħbet Carmni, ŭakt li infexxet tolfok b'kalbha micsura, u tbus l'ommha u tgħannakha maħħa).

Ŭakfu iħarsu ċass lejn xulxin bi ħleŭŭa u mogħdrija cbira, u damu hecc katieħ, mingħajr ħadd minnhom it-tnejn ma tniffes: għal siegħa u iżjed ġô dic il għorfa ma chienx jinstama għajr in-nifs kasir tal imsejcna mara li chienet u collox bdietilha il ħurħara, chif ucoll it-tnehid u il-lfik tat-tifla. Is-sura tal ŭaħda u l'oħra chienu jicsrulec kalbec u jisiltulec id-dmuħ minn għajnejc!

Sa fl'aħħar, Baldisca kabżet kaltilha bit-tbatija:—La taktgħalix kalbi, issa li da'l ŭakt toħroġ ruħi u inŭelli, Carm... cun af li missierec mhux mejjet, bħalma dejjem għeżŭirtlec u ġagħaltec temmen; u jecc aħna ninsabu mifrudin minnu, jen il ħtija ta collox... Hemm-geŭ, f'dac il caxxun, għandec issib ittra magħluka. Malli immut, int ħudha dic l'ittra, erfaħħa għandec u għożżha tajjeb għax tcun tisŭielec. Mur Malta, istaksi għall...

Il marida ma setgħetx tissocta; tatha tkaħkiħa, tefgħet tefgħa demm minn sidirha, siltet carba, sfaret bħal karsa tax-xama, għajnejha għamlu iż-żlieġa, u f'chemm ilni ngħid raddet l'aħħar nifs u marret għand Alla.

Carmni ħarset lejn ommha bħal miblugħa; imbgħad ŭerżket tŭerżika tal biża, u infexxet f'bichja cbira.

***

Intant l'ajru raġa issaffa u ibbnazza żejt. Il cŭiecheb chienu jiddu f'ŭiċċ is-sema bl'isbaħ għaxka, u f'dac id-difa raxx daŭl ta kamar li chien għadu chemm feġġ minn ŭara l'għolja ta Xambrè, bida jilma dlonc għall geŭŭa l'għorfa fejn chienet mixħuta il mejjta, ŭakt illi il kniepen tax-Xgħara u tan-Nadur instemgħu iddokku il *Paternoster*.

Fuk nofs in-nhar, żeŭġ deffiena il Baldisca ħaduha fiċ-Cimiteriu tar-Rabat li hemm ħdejn Santu Ŭistin. Bintha Carmni bakgħet sejjra bil-mixi ŭara it-tebut t'ommha,u it-triek collha tibchi u tixher. Xħin ŭaslu,erba' zpapen trab; u barra bid-dakk. Ix-xbejba nxteħtet fis għar-rcopptejha fuk il kabar, tolfok u titniehed addoċċ,bla ma ħadd chien sata isabbarha:

—Ommi l'għażiża, għaliex ħallejtni... ma naracx iżjed... ommi, ruħi, kalbi, mischina chemm batejt f'għomroc! ... U x'nagħmel issa jen, ŭaħdi, ŭaħdi!

Il ħin chien għaddej ġmielu,ix-xemx għàbet għal-collox, id-dlam bida iroxx, l'ajru tbagħbas minn ġdid, u is-sirda chiesħa għal-meŭt. Il pŭieni li ħasset dic l'imsejcna ta tìfla ma ifissirhom ħadd. F'dac is-schiet ta fil għaxija, f'daŭc il ħinijet li iseŭŭdulec kalbec, hi-u-tiġġiera ma tûl daŭc l'okbra ħiemda, cont tistħajjilha, bejn ħajta daŭl u dlam, xi ruħ tal Purgatoriu.

Peppi id-deffien resak lejha u kalilha bil ħleŭŭa:—Sieħba, il ħin għamel, għoddu dalam ċappa, jaħtiegilna naħorġu u nakflu...

Hi ħarset lejħ, bla ma chelmitu xejn. Katgħet fergħa tal langis u marret xeħtitha fejn difnu l'ommha.—Ma, sejjra natic l'aħħar tislima (kalet Carmni bejn tnehida u oħra); u ħarget minn hemm-geŭ donnha ras maktugħa. Bakgħet sejjra lejn il għorfa ta Għansielem. Iżda, ŭara ftit li ŭaslet, krib siegħa lejl, tisma il bieb iħabbat. Chienet ŭaħda mara bir-razzet li tgħammar f'daŭc li nħaŭi; u marret tgħidilha li, billi chienu ilhom ħafna żmien ma iħallsu ħabba tal chira, issa dic id-dar, sidha criha lil ħaddiehor bil flus kuddiem, u min criha irid igorr u jigi jokgħod fiha il-lejla kabel għada. Din il bxara chienet għall Carmni bħal dakka ta sejf ġô nofs kalbha.

Fhiex chellha issib ruħha, msejcna li hi! U il għaliex il meŭt ma gietx u ġabritha ma ommha lilha ucoll! Fejn sejra takbad tmur? X'tagħmel issa mingħajr ma għandha lokma ħobż ħalli tistejker, mingħajr ma għandha fejn iddaħħal rasha, mingħajr ma taf il ħadd?

Il lejl collu għaddietu tibchi u issejjaħ ta sicŭit lil għażiża ommha li tilfitha għal dejjem.

***

Sebaħ l'għada; chien bard ikaxxar, u it-temp mgħajjar. Carmni ħadet l'ittra minn ġô 'l caxxun, tàt dakka ta għajn għal. l'aħħar darba ġô dic il cmajra, tefgħet ħarsa imbicchija lejn ir-rocna tas-sodda fejn chienet mietet ommha, u ħarget. Gibdet bil-lajma il-lajma lejn li-Mġarr: hemmec inzertat sabet dgħajsa ta Għaŭdex sejjra titlak għall Malta bit-tgħabija: hi resket dlonc fuk ŭieħed raġel mdaħħal actarx fiż-żmien, jismu Pupul ta Cotilda, mil Kâla, u talbitu bil ħniena biex chiecu jeħodha Malta għall' erŭieħ, peress li chienet fkira ltima u bla dinier.

Xħin ŭaslet ix-xatt tal belt, bdiet iddur il hinn u l'haŭn, u damet il jum collu chemm hu tŭil tiġġiera, iċcerches u tittallab fid-djar biex tara chiecu tidħolx man-nies.

Ħadd ma lakaħħa, ħadd ma taha ŭiden, collħadd iċċantaha minn ŭara biebu. L'imsejcna iggrunċata u mtertra bil bard, chif ucoll mejjta sobtu bil ġuħ, marret taħt il-Loġoġ, u nxteħtet cobba fuk it-taraġ tal Biblioteca.

Minn hemm u ftit incappa għaddej ŭieħed għani liebes bis-surtun u l' ingŭanti tas-suf, u mleffef tajjeb sa tarf ŭidnejħ, b' sigarru mkabbad f'ħalku, għadu chemm ħiereġ minn ħanut tax-xorb mil gŭappi. Ix-xebba tracu resket lejħ u kaltlu b'mistħija cbira:

—Sinjur, inħossni sejjra naka gozz bit-tŭieŭi li għandi fuki; ma niflaħx inżomm bil ġuħ... jaħasra, ħenn għalija!

—Akla l'hinn; mur, mur aħdem, ja biċċa ta għażżiena li int,—ċanfarha bil herra dac is-Sinjur, ŭakt li ħares lejha b'ħarsa ta żebliħ, u baka miexi għal xogħlu.

—Aħdem, aħdem, la ma issibx fejn!—tenniet ŭeħida ix-xebba b'kalbha maksuma.

It-telka u l'għejja għamlu biha għall'aħħar, il ġuħ dejjem jagħfas, in-ngħas għalibha, meddet rasha bejn idejha u rakdet.

L'għada ma tluħ ix-xemx stenbħet. Chiesħa bil bard, riedet chiecu titrejjak; telka fukha tal meŭt. Kamet minn hemmecc, u ftacret f'collma għadda minn għaliha aŭl-il-lejl.

Jaħtiegilha tiecol: iżda chif? mnejn? Gibdet lejn is-Suk, u bakgħet dieħla hemm titliegħek. Tilmaħ cannestru ħobż għadu gej sħun mil forn, li ŭieħed bejjeħ firex u perreċ fuk il mejda tar-rħam. Carmni telket tħares lejn dac il ħobż, u ir-riħa tfuħ tiegħu xokkitilha kalbha. Għal dakxejn ma tathiex għaxŭa; rasha bdiet iddur biha, meddet drieħha, u reġgħet gibditu l'ura minnufiħ, għax beżgħet.

—X'sejjra katt nagħmel b'idejja? Ngħaddi ta ħalliela, iva u mhux lè,—kalet hi collha mregħda. Ma riedetx tisrak, għax lill'ommħa chienet ŭegħditha li għandha tcun tifla tajjba u tal għakal għomorha collu.

Ħabtet titbigħed minn hemmecc, iżda reġgħet resket minnufiħ.

—Chiecu nieħu ħbejża, biex talankas intaffi il ġuħ li kiegħed jaħchimni bl'icraħ,— bdiet tgħid ġô kalbha b' rgħoda cbira. It-tŭila u il kasira ħarset ħarsa ma dŭarha, korbot actar lejn il mejda, xeħtet idha bil ħeffa geŭŭa il cannestru....

—Ħalliela, ħalliela, nstama leħen dicment igħajjat; u bilġri ŭieħed ġandarm lill'imsejcna xebba ħatafha u żammha minn drjeħha; imbgħad baka sejjer biha il għassa biex jaraŭ x'għandha ġô bŭietha.

Tistgħu taħsbu li fukha, xħin fittxeŭlha, għajr dic l'ittra issigillata ma sabulha xejn.

Li spettur fetaħħa u kabad jakra b'ġabra ta moħħ. Ŭara li dam ħusbien katieħ, xedd il beritta, ŭaddab l' ittra ġô butu, ħareġ bil għaġla, u baka dieħel (bieb għal għatba) f'ħanut ma genb il Korti. Kagħad bil kiegħda ma genb mejda, u sa chemm xorob chiccra cafè, ta' dakka ta għajn fuk chemm nies chien hemm ma dŭaru.

Xħin deherlu għameż lil ŭieħed ħabib jagħmilha tajjeb minn daru, ħarġu it-tnejn flimchien, u bakgħu dieħlin jitħadtu ġô 'l Chistlanija. Sa dan it-tant li spettur żerżaklu baxx baxx dic l'ittra f'idejħ.

L'ieħor kraha għal darba tnejn: telak iħares mibluħ issa lejn ix-xebba u issa jarġa jifli tajjeb b'għajnejħ dic l'ittra; fid-dakka u il ħin sar isfar meŭt, minn xfar għajnejħ gelbnet demgħa dakshiex, fetaħ dirgħajħ, għannak miegħu lix-xebba, ŭakt li kabeż kal jixher u jolfok: « Binti!... binti l'għażiża! »

Dac il flien chien missierha.

Għeluk sentejn fuk il meŭt ta ommha, il din Carmni insibuha f' ŭaħda mill'isbaħ djar li hemm Birżebbuġa, paċċafront il baħar, gaŭduta, fil hena, u ma jonkosha xejn. Missierha iħobbha mħabba tal genn.

Issa Carmni għalket it-tmintax il sena; donnha blanzun tal ŭard, u imbierec Alla trid tgħid! Xabrejn ilu iżżeŭŭget lill ŭieħed żagħżuħ galbat, mgħallem it-Tarzna, li jaklaħħa tajjeb, barra milli ŭiret ftit ilu minn dar niesu.

Ridt nistħarreġ; u leŭliemes smajt minn fommha chelma b' chelma daŭn il ġrajja li għaddeŭ minn fukha: chif ucoll tatni is-sensja biex din li storia li tbicchi insaŭŭarha fuk fuk, chif jidhirli jen, għall *Cotba tal Mogħdija taż-żmien*, li hì tħobb takra ŭisk bil kalb, u sicŭit tixtri bit-tużżani minn daŭn il cotba biex tkassamhom lin-nies.

Jien haŭn biddilt biss isimha.

Minn Birżebbuġa,
lejliet il Milied, 1912,
Dun Giużepp Farrugia.

Mil Lucerna tal Ħajja.—87. Li temmen f'Alla u li tibża' Minnu, jeŭ li tħobbu bla biża, huma ħŭejjeġ li ma jinfirdux minn xulxin.

MOGĦDIJA TAŻ-ŻMIEN.
TAĦBIL IL MOĦĦ.

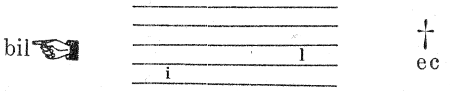

S. S.

L'aħħar Xarada chienet:
Ka-la—Kala.

Fissruha tajjeb: mil Belt,ir-Rev. Dun G.G. u is-Sur G. M. Grixti; miż-Żejtun, is-Sur Giuseppi Debono; u is-Sur S. A. A., li ma nafux min hu u minn fejn hu, għax ħalliena fil għama: imma naħsbu li hu Kassis *jokgħod* il Belt.